



Anna Wangenheim
Inatsisartunut ilaasortaq, Demokraatit

§ 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 209/2024-p akineqarnera

Asasara Anna Wangenheim

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqqutininik saqqummiussaqaqputit.

Naalakkersuisut. Apeqqutit uannut akisassanngorlugit innersuussutigineqartut qujassutigaaqka.

Apeqqutit issuarneqartarput tamatumalu kingorna akineqarlutik.

1. Naalakkersuisut nalunaaruteqaqquneqarput sivikitsuinnarmik atorfillit peqqissaasut, nakorsat, ernisussiortut, sundhedsassistentit allallu peqqinnissaqarfimmi suliffeqartut qassit, taartaasartut aqputigalugit atorfeqartinneqarnerusut.

Akissut:

Peqqinnissaqarfiup 2024-mi taartaasussarsiortarfiit aqputigalugit piffissami sivikitsumi atorfeqartussat atorfinitsinneqartussat ukioq naallugu sulisussatut ima amerlatigisut naatsorsuutigai.

Suliassaqaarfiit	Ukiumut annertussusiat
Peqqissaasut	45,3
Ernisussiortut	2,9
Nakorsat	-
Kigutilerisut	-
Peqqissaanermi sullissisut	-
Suliassaqaarfiit allat	-
Katillugit	48,2

- a. Naalakkersuisut nalunaaruteqaqquneqarput peqqinnissaqarfimmi ilinniarsimasunut sulisunut taartaasartut aqputigalugit atorneqartunut qanoq annertutigisumik aningaasartuutaasimanersut ukiunut 2021, 2022, 2023 aammalu 2024-mi killiffik. Ajornanngippat allattorsimaffinngorlugit suliareqquneqarput.

Suliassaqarfiit	Naatsorsuutit 2021	Naatsorsuutit 2022	Naatsorsuutit 2023	Ilimagisat 2024
Peqqissaasut	24.680.000	39.132.000	58.660.000	61.856.000
Ernisussioortut	-	2.002.000	2.300.000	3.948.000
Nakorsat	-	-	-	-
Kigutilerisut	-	-	-	-
Peqqissaanermi sullissisut	-	-	-	-
Suliassaqarfiit allat	-	-	-	-
Katillugit	24.680.000	41.134.000	60.960.000	65.804.000

2. Naalackersuisunit nalunaarutigeqquneqarpoq sivikitsuinnarmik atorfillit peqqissaasut, nakorsat, kigutilerisut, ernisussioortut, sundhedsassistentit allallu peqqinnissaqarfimmi suliffeqartut qassit, isumaqatigiissutit aqqutigalugit atorfeqartinneqarnersut.

Akissut:

Peqqinnissaqarfiup 2024-mi piffissami sivikitsumi atorfeqartussat ukioq naallugu sulisussatut ima amerlassuseqartut isumaqatigiissut malillugu atorfinitsinneqarnissaat naatsorsuutigaa:

Suliassaqarfiit	Ilimagisat 2024
	Ukiumut annertussiat
Bioanalytikere - taartaasut	14,4
Pillorissaasut - taartaasut	3,3
Timimik sungiusaasut - taartaasut	5,0
Ernisussioortut - taartaasut	18,2
Immikkut/nakorsaaneq - taartaasooq	40,7
Nakorsaq inuusuttoq/nakorsaq ikiortaasooq - taartaasooq	20,0
Peqqissaanermi sullissisut - taartaasut	24,7
Peqqissaasut - taartaasut	123,9
Kigutilerisut - taartaasut	7,6
Katillutik	257,8

- a. Naalackersuisunit nalunaarutigeqquneqarpoq peqqinnissaqarfimmi sulisunut, isumaqatigiissutit aqqutigalugit taartaasutut qassit atorfinitsinneqarsimanerannut aningaasartuutaasimasut qanoq annertutigisimanersut tullerissaarlugit ukiunut 2021, 2022, 2023 aammalu 2024-imi killiffik.

Akissut:

Suliassaqarfiit	Naatsorsuutit 2021	Naatsorsuutit 2022	Naatsorsuutit 2023	Ilimagisat 2024
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Bioanalytikere - taartaasut	6.025.000	6.542.000	7.637.000	8.061.000
Pillorissaasut - taartaasut	543.000	260.000	497.000	1.633.000
Timimik sungiusaasut - taartaasut	614.000	464.000	1.307.000	2.196.000
Ernisussioortut - taartaasut	6.366.000	8.001.000	9.541.000	11.014.000
Immikkut/nakorsaaneq - taartaasooq	48.100.000	50.274.000	59.858.000	68.230.000
Nakorsaq inuusuttoq/nakorsaq ikiortaasooq - taartaasooq	17.769.000	15.595.000	21.768.000	22.699.000
Peqqissaanermi sullissisut - taartaasut	6.406.000	8.987.000	7.279.000	11.415.000
Peqqissaasut - taartaasut	66.519.000	67.992.000	67.488.000	75.941.000
Kigutilerisut - taartaasut	5.500.000	4.855.000	6.992.000	5.444.000
Katillutik	157.842.000	162.970.000	182.367.000	206.633.000

3. Peqqinnissaqarfimmi ukiuni 2021, 2022, 2023 aammalu 2024-imi killiffimmi sulisut atorfinitsinnerinut- soraarnerinullu pisataasa angallannerat ilanngullugu katillugit qanoq annertutigisumik aningaasartuutaasimappat?

Akissut:

	Naatsorsuutit 2021	Naatsorsuutit 2022	Naatsorsuutit 2023	Ilmagisat 2024
Allagartaliineq - sulisussarsiorneq	927.000	529.000	770.000	918.000
Atorfininnermi pequtit assartorneqarnerat	6.014.000	6.427.000	7.644.000	5.836.000
Pequtit toqqortinneri- sulisussarsiorneq	953.000	1.112.000	1.217.000	1.186.000
Atorfininnermi tikinneq aallarnerlu	20.908.000	24.474.000	23.578.000	22.014.000
Tikinnermi aallalernermitu unnuiffissat	2.133.000	1.446.000	1.716.000	1.826.000
Utaqqiisaasumik inissaq	8.603.000	6.138.000	6.894.000	6.332.000
Katillugit	39.538.000	40.126.000	41.819.000	38.112.000

- a. Aningaasartuutinit taakkunannga qanoq annertutigisoq sivikitsuinnarmik atorfeqartitanut aningaasartuutaasimava?

Akissut:

Atorfinitsitsinnermi soraarnerinullu aningaasartuutit 83 %-iisa missaanniittut piffissami sivikitsumi atorfilinnut atorfeqartarput, ataani takussutissiaq takuuk. Piffissami sivikitsumi atorfeqartunut utaqqiisaagallartumik ineqarnermut aningaasartuutit 50 %-it missaanniipput, piffissami sivikitsumi atorfeqartut "Inissiat peqqinnissaqarfiup sulisuinut allanullu atugassanngortinneqartut pillugit kaajallaasitaq" malillugu ineqarnermut akiliuteqartarmata, aalajangersimasumillu atorfillit Peqqinnissaqarfiup utaqqiisaagallartumik akeqanngitsumik inissarititaanut, akileraarutitigut nalinga akilertaraat. Piffissami sivikitsumi atorfeqartunut pigisanik nuussinermut aningaasartuuteqartoqanngilaq.

	2021		2023	
	Amerlassusaat	%	Amerlassusaat	%
Isumaqatigiissutit, atorfillit	254	17,4%	325	16,8%
Isumaqatigiissutit, sivikitsumik atorfillit	1.204	82,6%	1.615	83,2%
Katillugit	1.458	100,0%	1.940	100,0%

4. Suut suliniutit tigussaasut peqqinnissaqarfimmi tamarmi sulisut aalajangersimasumik atorfeqartut oqilisaanniarlugit Naalakkersuisut aallartissimavaat?

Akissut:

Peqqinnissaqarfik ilaatigut suliniutinik aalajangersimasunik makkuninnga aallartitsisimasooq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq:

- Qarasaasiakkut nakorsiaritsisarnikkut aaqqiissutit.
- Kalaallit Nunaanni qitiusumik pigaartup oqarasuaataa.
- Peqqissaasut pisortaannik Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut aamma sinerissami peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuini peqqissaasut pisortaannik akisussaasunik pisortat amerlineqarnerat.
- Napparsimasunut nakorsaasersorneqartunut aamma pilattarneqartunut ataatsimut IMA-mik pilersitsineq.
- Danmarkimi tarnikkut napparsimasunut saniatigut inissat.
- Danskit napparsimmaveqarfiinut paarlaaqatigiittarnermik aaqqiissuteqarnerit.
- Nakorsiartrafiit aqunneqarnerinik AC-mik suliaqartunik atorfinitsitsinikkut pitsanngorsaaneq.

- Sulisoqarnermut immikkoortortaqaqarfimmik aamma sulisunik aqutsinermik pitsanngorsaaneq.
 - Digitalinngorsaaneq suliniutinik aalajangersimasunik aallartisaaneq.
5. Suut pilersaarutigineqarpat, sulisunik atorfinitsitsisarnerup allattoqarfiata sivikitsuinnarmik atorfeqartartunut sullissinerat ilungersunartorsiortitsisartoq aaqqinneqarnissaa siunertaralugu?

Akissut:

Peqqinnissaqarfik ilaatigut suliniutinik aalajangersimasunik makkuninnga aallartitsisimasooq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq:

- sulisussarsiornermut immikkoortortaqaqarfimmik aamma sulisunik aqutsinermik pitsanngorsaaneq
- Peqqinnissaqarfiup sulisoqarnermut immikkoortortaqaqarfiani aqutsissutaanik–MindKey-imik atorfinitsitsinermi soraartoqarneranilu digitalinngorsaaneq aallartinneqarpoq.
- ASA-p sulisoqarnermut siunnersortaanik atorfinitsitsinissamik isumaqatigiissusiornermut tunngatillugu pitsanngorsaaneq.
 - a. Naalackersuisut uppersarsinnaanerpaat ilumoornersoq ilumuunnginnersorluunniit, peqqinnissaqarfimmi nakkutilliinermut/ullunut suliffissanut pilersaarusiornermut nutaamut aammalu akissarsialerinermit nutaamut tigussaasunik suliniuteqartoqalersimanera?

Akissut:

Inussuk-it ullunut suliffissanut pilersaarusiornermut imaluunniit akissarsialerinermit nutaamut tigussaasunik suliniuteqarnersoq, Peqqinnissaqarfik ilisimasaqanngitsoq paasissutissiissutigineqarsinnaavoq.

Peqqinnissaqarfik pigaartuuffissanik pilersaarusiortaammik pisileruttorpoq, utaqqiisaagallartumik Inussuk-it aaqqiissuteqarnissaata tungaanut atorneqartussamik.

- b. Naalackersuisut uppersarsinnaanerpaat ilumoornersoq ilumuunnginnersorluunniit, peqqinnissaqarfimmi sulisut atorfinitsinneqartarnerannut allaffeqarfiat sulisut amerlineqarsimanerat?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmi allaffeqarfimmi sulisut amerlineqarsimasut, Peqqinnissaqarfiup uppersarsarpaa.

- c. Naalackersuisut uppersarsinnaanerpaat ilumoornersoq ilumuunnginnersorluunniit, Naalackersuisoqarfimmi aammalu peqqinnissaqarfiup qullersaqarfiani pisariillisaatissanik suliniuteqartoqalersimanera? Akissut tunngavilersoqquneqarpoq.

Akissut:

Allaffissorneq pitsanngorsarniarlugu Peqqinnissaqarfik ilaatigut suliniutinik makkuninnga

suliaqartoq ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq:

- Qarasaasiakkut nakorsiertitsinermik aaqqiissutit, ass. Puisa, sinerissami attaveqaatitigut nakorsiertitsinerit aamma ornigunnerit.
- Kalaallit Nunaanni qitiusumik pigaartup oqarasuaataa.
- Acubizimik atulersitsineq, taamaalilluni Peqqinnissaqarfik digitaliusumik angalanermut naatsorsuusiorsinnaanngorlunilu akiliisinnaanngussaaq.
- Nioqqutinik pisiortornermut atortumik elektroniskiusumik, nioqqutip qanoq amerlatigisut pisiarineqarneri, sumut tunniunneqarneranut, nioqqutip normuanik aamma immikkoortortaqarfimmi sumi inissisimanageranut paasissutissanik imaqtartumik atulersitsineq. Pisiortornermut atortorissaarut Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsiertarfimmi immikkoortortaqarfimmi tamani atorneqassaaq.
- HR-aqutsissut - MindKey-ip ineriartorteqqinneqarnera, taamaalilluni Peqqinnissaqarfiup atorfinitsitsinermi aamma suliunnaartoqarnerani ingerlatsineq tamakkerlugu MindKeyimi suliarisinnaassammagu. MindKey ullumikkut sulisussarsiornermut taamaallaat atorneqartarpoq. Atorfinitsitsinermut aamma suliunnaartoqarneranut atatillugu immersugassat tamarmik elektroniskingornerannik ineriartortitseqqinneq kinguneqassaaq, sulisunut allattoqarfiup peqqinnissaqarfimmi sulisunut taarsiullutik suliarisinnaassavaat, Peqqinnissaqarfimmi isertaatinik tunniussisarneq ilanngullugu.
- Pigaartuusarnermut pilersaarusiornermut aaqqiissutaagallartoq.
- Ennova aqutugalugu APV-nik aamma MTU-nik ingerlatsineq.

- d. Politikikkut suna tungavilersuutigineqarpa, qanoq ililluni allaffeqarfiup/pisortaqarfiup pisariillisarneqarnerata napparsimasunik passussinermut iluaqutaanissaa?

Akissut:

Peqqinnissaqarfik ajornakusoortunik suliassaqarpoq isumalluutillu killeqarneri pissutigalugit naammassisaqarsinnaanikkut unammilligassaqartarluni. Tamanna Peqqinnissaqarfimmi aqutsisunut annertuumik akisussaaffiliivoq aqutsisullu siammasissunik piginnaasaqarnissaannik piunasaqaateqarluni. Tassunga atatillugu suliffeqarfinnut angisuunut allanut sanilliullugit peqqinnissaqarfiup qullersaqarfia ullumikkut ikittuinnarnik inuttaqarnera maluginiassallugu pingaaruteqarpoq. Peqqinnissaqarfiup qullersaqarfia siornatigut pisortamik, nakorsat pisortaannik aamma peqqissaasut pisortaannik inuttaqarpoq.

Qullersatut aqutsisut, tassunga ilanngullugit pingaartumik Peqqinnissaqarfimmi aningaasaqarnerup aqunneqarnera pitsanngorsaavigineqassappat peqqinnissaqarfimmi aqutsisut aningaasaqarnermut pisortamik ilaneqartariaqartut nalilernerqarpoq. Tamatuma saniatigut peqqissaasut pisortaatut atorfik siunissami inunnit marlunnit isumagineqalertariaqarpoq, taamaalilluni peqqissaasunut pisortaq ataaseq Dronning Ingridip Napparsimmavissuanut akisussaasoq aamma peqqissaasunut pisortaq ataaseq sineriammi nunap immikkoortuani peqqissaaveqarfinnut akisussaasoq.

Aqutsisut piginnaasanik sulisussanillu eqqortunik, napparsimasunut iluaqutaasumik Peqqinnissaqarfiup pitsaasumik ingerlanneqarnissaanut qulakkeerinnittumik peqarnissaat pingaaruteqartoq, Naalakkersuisut nalilerpaat.

6. Qatserisut-ni sulisut inissiaasa oqallisigineqartorujussuaq sumut killippa?
- a. Qaqugu politikikkut aaqiisoqarnissaa naatsorsuutigineqarpa?

Akissut:

Naalackersuisut aaqiissutaasinnaasunik allanik misissuipput, Qatserisunilu ineqarnermut akiliut appartinniarlugu periutsimut nutaamut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermut Ataatsimiititaliap akuersissutaa 2025-p aallartinnerani pissarsiarinissaa naatsorsuutigalugu.

- b. Naalackersuisut ilisimatitsissutigisinnaanerpaat kiap, inissiat atorneqanngitsut akilersornerai?

Akissut:

Inissianut aningaasartuutit Peqqinnissaqarfiup akilersorai ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq.

- c. Naalackersuisut nalunaarutigisinnaavaat, maannamut Qatserisut-nut innersuussisoqartarnersoq?

Akissut:

Piffissami matumani Qatserisuni sulisunut inissianik innersuussisoqanngitsaq, Peqqinnissaqarfik ilisimatitsivoq. Taamaallaat sulisut Qatserisuni suliffimmut atatillugu ineqarusuttut, inissiamik neqeroofigineqartarput. Inissiat ilaat aamma utaqqiisaagallartumik ineqarnermut atorneqartarput.

- i. Peqqinnissaqarfimmi sulisut qassit Qatserisut-ni inissaminnik tunineqartut itigartitsisimappat?

Akissut:

Apeqquut 6c-mut akissutigineqartut takukkit.

7. Suliniutit suut Naalackersuisut aallartissimavaat sinerissami nakorsassaaleqinerup unammillernartumut aaqiissutissatut?

Akissut:

Sinerissami nakorsassaaleqinerup annikillissinnissaa Peqqinnissaq pillugu Isumaqatigiissut siunertaasa ilagaat "inoqarfinni minnerusuni innuttaasut peqqinnissaqarfimmut attaveqarsinnaaneri qulakkeerniarlugit periutsit nutaat kiisalu teknologi atorlugu isumannaarinninneq annerusumik ukkatarineratigut. Tassani qarasaasiakkut nakorsartitsineq pingaaruteqarluinnarnerata malitsigisaanik ineriartortitsisariaqarpugut"¹.

Peqqinnissaq pillugu Isumaqatigiissut 2023-mi sammisaq 2-mut innersuussilluta "Nalinginnaasumik nakorsaatiniq katsorsaanerup qulakkeernissaa", Peqqinnissaqarfik 2024-mi Dronning Ingridip Napparsimmavissuani (DIN) qarasaasiakkut nakorsartitsisarunik pilersitsivoq, nunap immikkoortuini nakorsanut qarasaasiakkut nakorsartitsillutik ikorfartuisunik. Suliniut illoqarfinni nakorsaqanngitsuni,

¹ qupp. 2, Peqqinnissaq pillugu Isumaqatigiissut 2023 - Peqqissutsimut suliassaqarfiup nukittorsarnissaanut sulissuteqarnermi politikikkut tunngaviumik isumaqatigiissut, Naalackersuisut 2023.

nakorsa qarpiangitsuni, nakorsat nunatsinni pissutsinut annikitsumik ilisimasalinnut imaluunniit nalinginnaasumik nakorsaatinik katsorsaanerup saniatigut allamik immikkut ilisimasaqarfiunngitsuni, nakorsa qartitsinissamik qulakkeerinneqataavoq. Peqqinnissaqarfik 2025-mi suliniummik nutaamik peqqinnissaq pillugu isumaqatigiisummi "sinerissami naasaasartunik" aallartitsissaaq, taanna sammisaq 1-imut "Pinartumik napparsimalermermi ajutoornermilu katsorsarneqarnissap qulakkeerera"-nut ikorfartuivoq. Dronning Ingridip Napparsimmavissuani nakorsaatinik aamma pilattaasarnermik suliasaqarfinni qarasaasiakkut aaqqiissut atorlugu sinerissami misissuisarsinnaanerannik, sinerissamik naasaasarneq isumaqarpoq. Suliniutip tamakkiisumik aamma isumannaatsumik paasiniaaqqissaarneq katsorsaanerlu kiisalu napparsimasut katsorsaqqinneqarnerata pilersaarusiorneqarnissaa qulakkiissavai, napparsimasup qaqugu angerlarnissaa ilanngullugu. Tamanna pingaartumik sinerissami nakorsanik amigaateqarfiusuni, imaluunniit nakorsat Kalaallit Nunaannut killilimmik ilisimasaqartut imaluunniit peqqissutsimut tunngatillugu immikkut ilisimasat pisariaqartinneqartut pigineqartinnagit atussallugu pingaaruteqarpoq.

Qarasaasiakkut nakorsartitsisarnermik aaqqiissutit sinerissami nakorsassaaleqiffiusuni unammilligassanik annikinnerulersitsinissaat, kiisalu sumi najugaqarneq apeqqutaatinnagu peqqinnissaqarfiup neqeroorutaanik atuisinnaalernerunissaaq naatsorsuutigineqarpoq. Teknologit sinerissami nakorsassaaleqinermut ikiorseeqataassaaq, kisianni illoqarfinni peqqinnissaqarfinni sulisut tamatuma taarsissanngilai, qarasaasiakkut nakorsartitsineq sumiiffinni taakkunani marlunni najuuttoqarnissaanik pisariaqartitsiffiusarmat.

- a. Eqqortumik paasisimavara, Nuummi nakorsiarfarfiup nunat immikkoortuini nakorsassaaleqisunut ikiorsiisarnissaaq tigusimagaa?

Akissut:

Aap, Dronning Ingridip Napparsimmavissuanit (DIN) nunap immikkoortuisa ilaanni nakorsat sullissippat.

- i. Qanoq siviutigisumik tamanna ingerlassava?

Akissut:

Suliniut Peqqinnissaq pillugu Isumaqatigiisut 2023 tunngavigalugu ataavartumik aaqqiissutissanut ilaavoq.

- ii. Tamanna Nuummi nakorsa qarpiarnermut sunik kinguneqarsimava?

Akissut:

DIN-imi nakorsanik atorfeqartitsinermermi nakorsanik immikkut ilisimasalinnik aalajangersimasumik atorfeqartunik 2024-mi ilaneqarput. Nakorsaatinik suliasaqarfik nakorsamik immikkut ilisimasalimmik ataatsimik aamma pilattaanermermi suliasaqarfik nakorsamik immikkut ilisimasalimmik 2025-mi ilaneqassapput.

- iii. Tamanna Nuummi napparsimasunut/innuttaasunut sunik kinguneqarsimava?

Akissut:

DIN-imi saaffiginninnissap pitsanngorsarnissaanut 2023-mi aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq, tamannalu peqqinnissaq pillugu isumaqatigiisummi 2024 ataavartunngortinneqarpoq. Nakorsanngorniartumik 80 11 11-mut sianertunik

tiguisartumik atorfinitsitsineq tamatuma qulakkeerpaa, kiisalu www.dokor.gl-imi nakorsaait allagartaannik nutarsaasarneq. Atorfinni taakkunani marluusuni nakorsanngorniartut nakorsamit immikkut ilisimasalimmit inimi tassani nakkutigineqartarput. Aasaanerani 2023-miilli Nuummi innuttaasut 80 11 11-mi utaqqisarnerat sivikinnerulersimavoq, aammalu nakorsiartarfimmut piffissamik pissarsisinnaanerulersimapput.

- iv. Taanna nunap immikkoortortaanut iliuseqarneq sulisunik aningaasanillu atuineramik kinguneqarsimava?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmut aningaasaliissutini qarasaasiakkut nakorsiartitsisartut pilersinneqarnissaannut 3 mio. kr.-nik immikkoortitsisoqarpoq. Sinerissami naasaasarnermik suliniummut Peqqinnissaqarfik 2025-mi 3 mio. kr.-nik aamma immikkoortitsivoq.

8. Naalackersuisut pineqartumut allanik paasissutissiisinnaanerlutik?

Akissut:

Naalackersuisut allanik paasissutissaateqanngillat.

Med venlig hilsen
Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Agathe Fontain